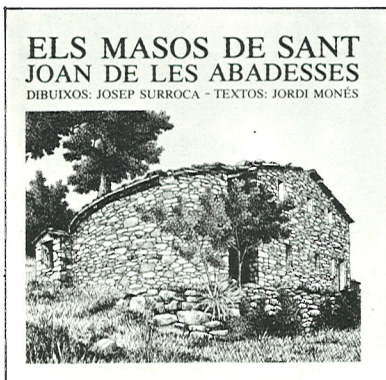

Publicacions

ELS MASOS DE SANT JOAN DE LES ABADESSES
DIBUIXOS: JOSEP SURROCA - TEXTOS: JORDI MONÉS
1985, SANT JOAN DE LES ABADESSES
CANELLES, EDITORS

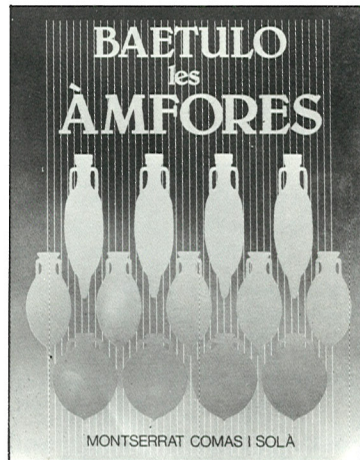
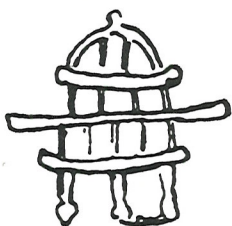
Els nostres conciutadans Josep Surroca i Jordi Monés, autors respectivament dels dibuixos i dels textos d'aquest treball, en alguns aspectes singular, sobre els masos de Sant Joan de les Abadeses, ens ofereixen un estudi sobre el món rural d'aquesta vila del Ripollès. Del treball podríem destacar-ne tres facetes:

— En primer lloc, la seva part gràfica, en la qual hi figuren uns excel·lents dibuixos de cada un dels masos del terme municipal de Sant Joan que es trobaven dempeus en el moment de la preparació del llibre, 158 en total; dibuixos que resulten, en molts casos, més expressius que no pas una fotografia. Quatre plànols parcials i un de general amb els dibuixos dels masos en miniatura i la seva situació geogràfica, així com també quatre plantes tipus dels esmentats masos.

— Quant als textos, hi figura l'evolució del nombre de masos i de la seva població des del 913, data de la proclamació de l'Acta de l'Abadessa Emma, filla de Guifré el Pilós, fins als nostres dies. També hi ha un estudi dels canvis socio-econòmics al llarg del període esmentat, el qual atorga una especial importància a l'època contemporània. Hi ha a més, al costat del dibuix de cada mas, una sèrie de dades que ens donen, com a mínim, una idea sobre la seva orientació, situació geogràfica, forma d'explotació, sistema de propietat, funció actual, tipologia arquitectònica, nombre d'habitants a l'actualitat o en el darrer cens, etc.

— No es pot silenciar finalment el magnífic treball de Jordi Canelles com a coeditor, amb el seu pare, i com a dissenyador de l'obra.

El llibre a més d'un regal per als ulls, constitueix una bona font d'informació com a inventari dels masos de Sant Joan de les Abadeses en el temps i en l'espai. *J. M.*

BAETULO les ÀMFORS
MONTSERRAT COMAS I SOLÀ

1985, BADALONA
MONOGRAFIES BADALONINES, NÚM. 8
MUSEU DE BADALONA

Amb l'edició d'aquest llibre el Museu de Badalona assolix el núm. 8 de la seva col·lecció de «Monografies Badalonines» iniciada el 1976 i avui convertida ja en un sòlid instrument d'investigació i divulgació de l'arqueologia, la història i l'art, en relació a la nostra ciutat.

Singularment important és l'aportació que s'ha fet des d'aquestes monografies a la investigació arqueològica, i per tant al coneixement i comprensió de les arrels més profundes de la realitat urbana badalonina, arrels que avui sabem bé com conformen i marquen profundament l'evolució posterior de la ciutat fins als nostres dies.

Però aquest llibre de Montserrat Comas, per la seva temàtica i per la forma com aquesta és tractada, introdueix a la col·lecció, un nou tipus d'estudi força significatiu.

El text que se'ns ofereix és el resultat d'una tasca d'investigació pacient, acurada i exhaustiva, que ha portat a terme els següents passos:

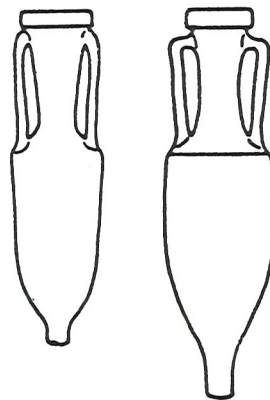
— Ha recollit, classificat i analitzat totes les àmfors, senceres o fragmentades, conservades al Museu, aparegudes en més de mig segle de treballs arqueològics a Baetulo. I els badalonins saben, gairebé per experiència, com n'és d'abundant i característica la troballa de restes d'àmfora romana així que es remou mínimament el subsòl de la ciutat.

— Ha identificat i definit els tipus d'àmfora presents i extret per cada exemplar tota la informació, sobretot cronològica, que li proporcionen els seus respectius contextos estratigràfics. En aquest sentit, les nombroses excavacions fetes a la ciutat d'ençà del 1969, aplicant amb rigor el mètode estratigràfic, ofereixen ja avui un excel·lent laboratori per a estudis d'aquesta mena.

— Ha confrontat els resultats obtinguts, amb les informacions i interpretacions presents a la bibliografia internacional recent sobre el tema, la qual, desenvolupada molt abundantment els darrers 20 anys, proporciona avui un marc de referència que, ben utilitzat com ho fa l'autora, permet d'arribar a resultats força substanciosos.

Les conclusions i el balanç són ben fructífers, tant per les aportacions que fa al coneixement general de les àmfors romanes, com per les dades que aporta per a la interpretació de l'antiga Baetulo, sobretot per a avançar en la comprensió de les seves bases econòmiques i la seva inserció en els corrents comercials marítims durant els primers decennis de la seva existència.

Del primer d'aquests aspectes, en remarcuem la definició assolida d'un nou tipus d'àmfora, batejada amb el nom de Laietana 1, àmfora fabricada sens dubte en aquesta regió, i molt possiblement en el mateix territori de Baetulo, per a envasar, sembla, les primeres exportacions de vi produït a la Laietània. I, per les marques detectades en alguns exemplars, sabem fins i tot el nom de dos personatges relacionats amb la producció o l'envasament d'aquest vi: Caius Mucius i Quint Mevius.

I també veiem com, amb les dades estadístiques aportades, queda evidenciat, per exemple, que aquesta producció local de vi farà gairebé desaparèixer, a la segona meitat del segle I a.C., les importacions de vi d'Itàlia, que en els anys anteriors, ja des de les últimes fases dels poblats ibèrics dels entorns, havia arribat amb una relativa regularitat i abundància.

Aquesta monografia representa doncs, un nou pas en la investigació del jaciment badaloní, iniciant la publicació d'estudis sobre lots de material arqueològic ben concrets, que, malgrat que puguin donar l'aparença d'excessivament especialitzats, esdevenen indispensables i proporcionen dades especialment fructíferes per a la interpretació històrica.

L'arqueologia badalonina entra, així, en una fase de maduresa notable. I si a això hi afegim que aquest estudi de Montserrat Comas ha propiciat la recent celebració a Badalona de l'èxit i fructífer Col·loqui sobre el vi a l'antiguitat, des del Museu de Badalona tenim motius palesos per felicitar-nos d'haver animat l'autora a emprendre aquest treball i haver-li facilitat de portar-lo a terme tan brillantment. *Josep Guitart Durán.*

PEPITA PADRÓS I MARTÍ
BAETULO: ARQUEOLOGIA URBANA, 1975-1985
1985, BADALONA
MONOGRAFIES BADALONINES, NÚM. 7
MUSEU DE BADALONA

Aquest llibre palesa fins a quin punt els deu anys trascorreguts des de la publicació del primer assaig de síntesi i interpretació de la topografia arqueològica i de l'urbanisme de la Baetulo romana, han estat extraordinàriament fèrtils i positius per a l'arqueologia badalonina.

Diré, sense risc d'exagerar gens ni mica, que en aquest període, des del Museu de Badalona s'ha emprès decididament una activitat de recollida i recerca sistemàtica, amb criteris i mètodes rigorosament científics, de l'arqueologia romana de Baetulo, que avui situa ja la nostra institució a gran altura, al costat de les més sòlides institucions científiques europees que treballen en aquest camp.

Pepita Padrós ofereix aquí, amb gran oportunitat, una visió panoràmica del treball de camp fet a Badalona durant aquests anys: un exponent clar de l'esmentada fertilitat!

Presenta, primer, una síntesi del resultat de cadascuna de les intervencions arqueològiques efectuades i de les conclusions que se'n deriven. Remarco les més rellevants: la descoberta de les restes del temple romà datable en el segle I a.C.; l'excavació de l'entorn de la Torre Vella, que tantes precisions està aportant per a la interpretació dels orígens de la ciutat i de la seva organització urbanística; les troballes fetes el 1976 en obrir el carrer Pujol; els sondeigs a la plaça de l'Assemblea de Catalunya; que van permetre afinar la planimetria de les espectaculars restes romanes excavades per l'Institut d'Estudis Catalans i l'Agrupació Excursionista Badalona abans de la guerra i comprovar el seu estat de conservació, encara bo; les restes de cases senyoriales excavades a sengles solars dels carrers Lladó i Fluvià. I tota aquesta documentació s'acompanya i es completa amb una acurada planimetria.

Incorpore, després, una recopilació analítica de les dades topogràfico-arqueològiques contingudes en el tercer volum de la *Història de Badalona* de Josep M. Cuyàs publicada el 1977, amb les quals es completa la planta general del jaciment, que es presenta en un desplegable al final del llibre.

En el capítol de conclusions, breu però dens, l'autora ens introdueix en una línia de refle-

Publicacions

xió sobre els principals problemes interpretatius que presenten encara l'urbanisme i l'evolució històrica de Baetulo a l'antiguitat, tot remarquant-ne els seus aspectes més suggestius.

En resum, un llibre que, avançant les premisses bàsiques dels estudis més detallats —però més lents— que de cadascuna d'aquestes intervencions s'estan realitzant, possibilita a badalonins i forants seguir de prop els progressos que dia a dia fa l'arqueologia badalonina, i permet a la comunitat científico-arqueològica de seguir amb puntualitat les línies de recerca que aquí es desenvolupen, i intervenir i col·laborar, si s'escau, en els temes que més directament puguin interessar cada investigador. Un encert! Que seria bo que s'apliqués també en altres jaciments arqueològics del país. *Josep Guitart Duran.*

VILLARROYA I FONT
REVOLUCIÓ I GUERRA CIVIL A BADALONA

1986, BADALONA
MASCARÓ DE PROA

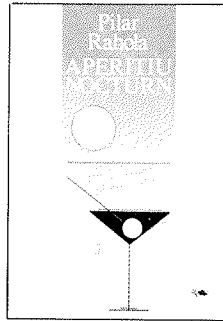
Molt poques ciutats compten amb un estudi de la seva vida durant la guerra civil, que va ser l'etapa més complicada i difícil de la història contemporània i és de les més desconegudes, encara avui. Badalona té la sort que Joan Villarroya ha recollit no sols en un bon text, sinó en un conjunt de fotografies, documents i records gràfics diversos, aquella part de la memòria col·lectiva que calia salvar ara mateix, abans que es perdessin inestimables testimonis personals.

La temàtica no queda reduïda estrictament al període de la guerra, el llibre història també el moment de l'aixecament militar i de la immediata postguerra. Tot això és inestimable perquè bona part d'aquesta memòria col·lectiva s'ha perdut i cal recuperar-la per a les generacions noves i, en definitiva, per a la cultura històrica.

La coneguda escrupulositat metòdica de Villarroya i el seu amor a allò que història ha produït una obra molt valuosa per a la nostra ciutat. Suposa una notable aportació per al coneixement de l'època en general que encara està molt mancada de bones monografies que permetin desenvolupar científicament el coneixement.

En realitat, el llibre és una prova d'amor de l'autor a la seva terra i als homes que hi viuen o hi han viscut, patit i treballat. Això ja es fa patent a la tendra dedicatòria que inicia l'obra i continua amb les dificultats d'aquelles gents badalonies als camps de concentració nazis.

Una característica notable del llibre és el personalisme. Aquí es fa una història d'una època, però també d'una ciutat amb els seus habitants descrits pels seus noms i cognoms. Això és essencial per reconèixer les persones. Molts badalonins actuals trobaran en aquest llibre les arrels personals i familiars juntament amb les del grup humà més ampli. Dintre d'aquest missatge, la riquesa de les il·lustracions complementa la vessant humana del llibre que esdevé així un tros viu de la Badalona d'abans. Sens dubte, el llibre no mancarà a cap biblioteca badalonina amb amor a la ciutat i esperem que també sigui present en altres biblioteques de fora les quals podran comptar amb un model d'història local tan digne com inhabitual. *Gabriel Cardona.*

PILAR RAHOLA
APERITIU NOCTURN

1985, BARCELONA
ED. PÒRTIC. COL. «EL BROT»

«Algunes vegades —diu Joan Argenté tot just començar el pròleg d'*Aperitiu Nocturn*— la pluja cau de biaix. D'altres, com en aquest capvespre de novembre, ho fa amb un sorprenent estrèpit, desigual, a estones incòmode, a estones entenedridor. Altres vegades, encara, la pluja és gairebé només una humitat fluctuant feta, m'atreveria a dir, de gotes ingràvides i imperceptibles.»

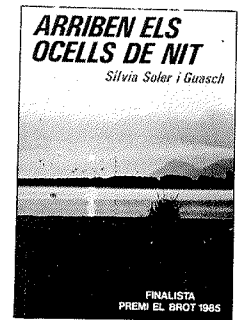
Solament aquest fragment, curiosament reiterat per a cloure el pròleg bellíssim, ja ens dona una visió clara, i poètica alhora, de la intenció i del ritme que s'estableixen a la novel·la de Pilar Rahola.

Segurament, per a qui estigui més acostumat a llegir històries contades que segueixen la comoditat d'un fil sense cap nus, li resulti difícil, d'entrada, posar-se dins de la novel·la. *Aperitiu Nocturn* és una obra amb una estructura d'imatges i de conceptes, aparentment estancs; però és això precisament el que li permet prendre un fort sentit global de conjunt, gens supeditat a la limitació de l'espai i del temps de la narrativa convencional. *Aperitiu Nocturn* no és simplement un paisatge on es desenvolupa un quadre costumista; sinó que posseeix, malgrat la seva brevetat, la humanitat de matis i de dicció, i l'estructura compositiva total pròpies d'una obra d'envergadura.

Aperitiu Nocturn és en bona part una obra badalonina —només per això ja hauria d'interessar-nos—. No vulguem, però, trobar-hi com a fet principal la narració d'històries de la nostra ciutat i dels seus habitants, ni vulguem caure, tampoc, en la temptació d'intentar descobrir-hi qui és qui, condicionats pel coneixement de l'escenari. Si la llegim solament amb aquest esperit, perdrem la possibilitat de deixar-nos emportar per la llibertat i per la fantasia necessàries per a gaudir-la com a creació literària. Tota obra artística; pictòrica, literària o musical; porta implícites, necessàriament, les vivències i l'entorn del seu autor; però el que la converteix precisament en una obra d'art són la forma d'explicitació i el risc al qual es refereix Rilke quan afirma: «Les obres d'art neixen sempre de qui ha afrontat el perill, de qui ha anat fins a l'extrem d'una experiència.»

En aquesta segona novel·la de Pilar Rahola s'enllacen estretament el pensament, la narrativa i la poètica, en un bell «collage» carregat d'imatges suggeridores que es complementen i es potencien mútuament i que, sens dubte, ens serveixen d'aperitiu per estimular la nostra curiositat envers la seva propera novel·la.

Els qui coneixem Pilar Rahola sabem que entre les seves característiques més pregones hi figuren el rigor conceptual i el compromís d'un risc sense concessions; és per això que creiem que *Aperitiu Nocturn*, amb tota la seva validesa, és també el preludi d'una gran taula, a quatre vents, sota la lluminositat potentíssima del sol. *Gerard Sala.*

SÍLVIA SOLER I GUASCH
ARRIBEN ELS OCELLS DE NIT

1985, BARCELONA
PÒRTIC. COL. «EL BROT»

Arriben els ocells de nit és un recull de sis contes, el primer dels quals, que dona títol al llibre, explica la jornada de Júlia, una dona que rememora vivències, amors i enyors, i on pren protagonisme la seva vida itinerant.

Aquest aspecte —la vida itinerant, l'enyor dels paisatges— és comú a la protagonista i a l'autora, que aprofita part de les seves experiències per donar vida a les situacions que dibuixen la línia argumental de diversos contes. No vol dir això que es tracti d'una obra autobiogràfica, sinó que la imaginació de Silvia Soler permet la recreació en passatges plens de melangia, color i fluidesa.

La riquesa de vocabulari —estranya en una noia de 24 anys, tot i tenint en compte el seu origen empordanès— i la facilitat narrativa que fins i tot ella mateixa reconeix i que el lector agraeix; converteixen l'autora en una de les capdavanteres de la jove literatura catalana.

Aquest segon llibre de Silvia, badalonina d'adopció, que és en realitat el primer de creació, inclou els contes: *Arriben els ocells de nit*, *Semblava de vidre* (Premi Recull de Narrativa 1984), *De vegades encara plou sobre el meu teulat*, *Cileta Far*, *La lluna*, *la pruna i Vent d'atzar*.

Cal dir que, si bé la tendència general en aquests casos és creure que el conte que dona títol al recull és el millor, pel meu gust destacaria la narració *La lluna*, *la pruna*, inclosa dins d'una alta qualitat literària del conjunt, on ens explica la història d'una dona sola que viu lliurada a un gran i únic record. *Pedro J. Blasco.*

EL MÓN ROMÀ A BADALONA: LES TERMES
DOSSIER DIDÀCTIC

1986, BADALONA
MUSEU DE BADALONA

Ha aparegut, editat pel Museu, el primer d'una sèrie de quatre dossiers didàctics sobre temes relacionats amb la història i el patrimoni de Badalona.

Els dossiers, van adreçats a educadors i a caps de grup. El primer «El món romà a Badalona, les termes» consta de tres parts: una sobre continguts generals del món romà una altra sobre continguts específics del món romà a Badalona i una de tercera que és un itinerari concret per les termes romanes de la ciutat.

Els dossiers —actualment n'hi ha tres més en preparació— intenten oferir tot el material necessari per al tractament de cadascun dels temes basant-se en el patrimoni local. *J. M. A.*

Publicacions

COL·LECTIU DE POETES
POETES PER LA PAU
1986, BADALONA
CRIPTÒNIM

Aquest nou grup multidisciplinari ens presenta un recull de poemes amb un objectiu doble: per una banda l'utopia necessària que cal cercar sempre... LA PAU; per l'altre aconseguim aplegar en un sol recull, un bon ventall de poetes amb un denominador comú, Badalona.

La contradicció de no estar contents amb l'actual situació de les coses i alhora acceptar les coses com a quelcom intrínsec. Una contradicció que com diuen: «Fa que ens passem per una cornisa amb una corda al coll tot fent còmics i tràgics equilibris.»

Il·lustracions realitzades per Glòria Monés, Assumpta Pujol, Núria Sala i Olga González.

Textos poètics de... Joan Argenté, J. M. Busquets, Margarida Ferràs, Josep Gual, Carme Guasch, Coloma Lleal, Vicenç Llorca, Francesc X. Martín, Cecília Paquín, Laura Sáez, Joan Sansa, Màrius Sampere, Joan Soler, Valentí Soler, Josep Vilà i Francesc Zamora.

Un total de setze poetes, uns molt coneguts i altres que poden ser-ho aviat. Inevitablement, tants caps tants barrets, és evident que no pot ser de cap altra manera.

No obstant això, i sense ni tant sols adonar-nos-en podem resseguir-los per l'incomprès camí del somni... de l'esperança, un sol fil argumental amb múltiples facetes.

Una característica important és que CRIPTÒNIM vesteix la carpeta amb una sèrie d'actes paral·lels: una exposició al refugi de la plaça de la Vila, a l'església de Santa Maria, la lectura dels poemes pels mateixos autors al museu de la ciutat, etc.

Donada l'escassa divulgació de la poesia, és especialment important qualsevol tipus de promoció que d'ella se'n pugui fer.

La carpeta, realitzada amb mitjans artesanals no deixa de sorprendre'ns per la seva originalitat.

Seria bo, però, poder disposar d'un recull més ergonòmic i manejable, tal vegada enquadernat en forma de llibre. *Josep Vilà i Teixidó.*

ODILE ARQUÉ
EPÍSTOLA EN SOL M
LA GENT DEL LLAMP
CENTRE D'ESTUDIS ALCOVERENCS

Difícil trobar «la clau», no sempre necessària és clar!

«Clau de portes-àmbit, raons sense raó.» La tirallonga d'imatges encavalcant-se a cada vers. Potser massa difícil?

Ritme clar, amb versets curts, molts d'ells amb una sola paraula. Camins per la sensibilitat, des d'una visió de dona.

Remembrances pròpies, clouen l'oracle: un camí que acaba tot just començat.

El poeta veu, com a través d'un vetllador, es projecta la seva imatge: «Sobreviuràs / immòbil / al glaç / dels averanys / que t'ha cantat / l'oracle.»

Remembrança de penombres: Tombes, gemecs, temples, claustres, pòrtics, serps, auguris... romanticisme?

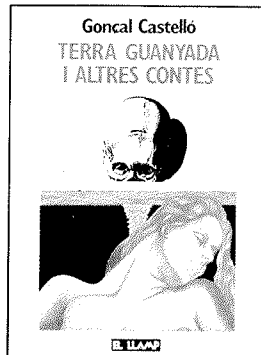
Una obra mai no pot ser completament clara; ha de deixar un cert suspens: no ha de respondre mai les preguntes, i per tant pretrenedre ser dogmàtica; tot això ho aconseguim plenament l'Odile deixant, però, un cert regust d'interrogant.

Més enllà, podem consentir-li? aquesta sensació d'inacabat: de pregunta sense resposta, aquesta negació a una lògica determinista dels fenòmens que envolten la vida dels éssers?

Fruit dels dubtes, sorgeix una obra de vacil·lacions i encarament passiu davant els fets: «Pòlux / et dic que avui / no trobaràs / les petges / on solies: / l'embat del vespre / ens ha cremat l'espera.»

Un cert regust d'Olga Xirinacs i de Felícia Fuster. Imatges difícils. Constatació de fets, amb un determinisme imparable que sembla voler-nos parlar de la incapacitat de l'home davant dels fets. Contraposició agents actius - agents passius. El saber i no fer davant de les coses que afecten els fets menys quotidians.

Odile Arqué ens deia a la presentació que l'obra era un acabament. Potser som massa exigents, si li demanem una resposta?, cal trobar el camí de les sol·lucions? *Josep Vilà Teixidó.*

GONÇAL CASTELLÓ
TERRA GUANYADA I ALTRES CONTES
1985, BARCELONA
EL LLAMP. COL. «L'APLEC»

Terra guanyada i altres contes és un aplec de dotze narracions de Gonçal Castelló que es troben entre dos pols: el del relat oral i el del conte ben fet. D'una banda hi ha la tècnica de l'anècdota explicada a sobretaula, la contalla com a patrimoni d'un grup que passa de generació en generació i el costumisme amb un fonament de crònica verídica; de l'altra hi ha la tècnica del conte literari compost, escrit i publicat per a un públic invisible. Però allò que compta és el joc de la triple llei de brevetat, economia i dispositiu productor de sentit, el *clac*.

Això ho podem veure en el primer conte: d'una banda és una crònica de la petita història —interessant per la captació de l'atmosfera i de la sensibilitat d'una època i d'un indret concret—, de l'altra la resolució, la visió de la història explicada judicada pels seus mateixos elements amb la revelació —*clac*, anagnòrisi— del sentit del títol. (Fixem-nos, de passada, que les peces de literatura oral no totes tenen títol fix; és el que li passava a Joan Vinyoli, que seguia el mètode Li Po de composició, un camí de literatura oral, i el títol era l'últim que establia, d'una manera arbitrària, a frec d'atar.)

Els ambients i personatges són de la Catalunya Sud. Podem fer dues piles de contes: els vuitcentistes, protagonitzats per carlins i per roders de vida vilatana, amb tragèdies i facècies que l'autor deu haver sentit explicar; i els de guerra i postguerra, amb els quals endevinem que l'autor els ha rebut de primera orel·la, si és que no n'ha estat testimoni visual.

Potser l'autor es fa il·lusions sobre la denúncia social que hi pot haver als contes de *Terra guanyada*, però la moralitat de *Sopar de roders*, si n'hi ha, és a favor de la prudència mürria d'aplegar-se davant del més fort. *El crim de les Majones* és un crim costumista i rural perfecte. El protagonista d'*Un apòstol de la ciència* és un desgraciat i la sortida mena al desengany o al conformisme.

Terra guanyada i altres contes és literatura, bona literatura, una demostració de l'art del ben contar. La proposta d'unes històries que interpel·len subtilment el lector i si li agraden o no, ell sabrà el per què.

Si hem gosat dir que aquests contes *no ho són* ha estat per recuperar els *Cuentos que no ho són* (1.ª Part 1917, 2.ª Part 1918) de Lluís Marià Vidal, anècdotes recordades, barreja també de tragèdia i de facècia, on l'habilitat logotècnica lleva l'interès a tota distinció entre ficció i historiografia.

Gonçal Castelló en té pocs, però té antecedents. *Joaquim Auladell.*

JOSEP GUAL I LLOBERES
GUAL PERMANENT
1985, BADALONA
ÀREA DE CULTURA
DE L'AJUNTAMENT DE BADALONA

Aquest llibre ens ofereix dos reculls: «*La sala coll*» i «*Les sabates d'en Jaume*».

Josep Gual, badaloní per essència i per vocació, passejador de mena, conversador impenitent i moltes altres coses... Rep el 12 de juliol de 1985 l'homenatge al millor, el reconeixement públic del seu treball cultural i cívic.

Una mica fruit d'aquest reconeixement és el llibre que ara us presentem: *Gual permanent* (guardonat amb el premi Alcover 1963)

Cal parlar de poesia social?, millor defugir d'enquadraments i deixar-nos acompanyar pels seus poemes, entrar de ple en la projecció d'una realitat que ell ens fa reviure.

Poemes que podrien ser la transliteració mental, d'un mecànic mentre mandrina una peça al torn o d'un patró de barca que fa tirar la xarxa o d'un paisatge net que resseca la gola...

«Aneu fent versos ben bufons:
...Deixem-nos de punyetes
i diguem
les coses que ens interessin ara.»

Els seus versos ens parlen de «*meuques*» i «*Navys*», del metro, del nom i de la Serra... la de Pandols..., la metralla.

«*Les sabates d'en Jaume*» poema bastit conscientment amb la memòria posada en els companys d'ahir que quedaren per sempre més a les terres de l'Ebre...

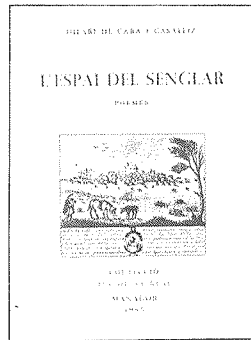
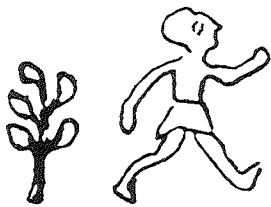
Poesia directa carregada d'una senzilla perfecció; cosa que valorem més encara, com a poc freqüent. Sentiment, «*no carrincló*», que defugiu qualsevol filigrana en el lèxic, aconseguint, però, unes imatges en relleu, acolorides moltes vegades amb la necessària cruesa descriptiva.

Publicacions

Versos curts, llargs, que s'estiren i s'arronsen, com un budell de mal pair, que escup tota aquella tragèdia; de quina altra manera podra ser, si no?

com diu l'Àngel Carmona: «no es tracta d'algú que dedica a la seva joventut un esguard llagrimós i narcisista, sinó d'una autèntica tornada, amb la seva pròpia veu i figura, dels que creiem per sempre més desapareguts:

«Veus de difunts m'empenyen al poema.» Josep Vilà i Teixidó.

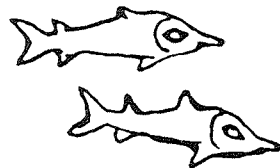

HILARI DE CARA I CASALEIZ
L'ESPAT DEL SENGLAR
1985, MANACOR
COL. TIÀ DE SA REAL

Nascut a Melilla, viatger i lliure, un temps badaloní, ara manacorí; ha viscut en diversos indrets de l'Àfrica, Madrid, Barcelona, Nova York... en fi, poeta del lloc on trepitja i ciutadà del món.

Al pròleg ens diu: «Per si encara en quedessin de lectors innocents, vull confessar allò que es diuen influències».

Dels de casa nostra ens cita: Riba, Carner, Foix, Papasseit, Costa i Llobera, Joan Alcover, Ferrater, Estellés, Parcerisses. I a fi de bé, que notem la seva influència: d'un Estellés sensual i descriptiu, d'un Ferrater angoixat i cru...

I la mediterrània que vessa en cadascun dels seus poemes, una mediterrània que desapareix, segons ell; però que no pot defugir: l'amplària dels paisatges, els ullastres, els pins, les cales de Joan Alcover...

Uns paral·lelismes que podrien ser: Alex Sussanna, suscitant el passat:

«Si jo hagués sabut destriar els presentiments.»

O també Jaume Creus, amb una àgora dels sentits:

«El sol entra i les natges se't tornen roses.»

O la indesxifrable dialèctica de Lluís Urpí-nell, que també l'Hilari reflecteix en determinats paràgrafs com:

«S'acaba mai la corba blancor del cigne el negre ventall de la parpella? —Ogonblink—.»

La no subjecció a cap similitud mètrica, però la perfecta cohesió del discurs, l'interrogant i alhora la desafiant narració pel lector, a qui possiblement enganya, perquè com diu al pròleg: «enganya el text amb la seva pròpia lectura del text, perquè és un lector que ja fa estona que ha perdut tota ombra d'innocència».

Però s'imposa finalment la imatge:

«Com era de lleu la boira entre els arbres; de les pletes rebiem esporàdics batecs d'esquelles.»

I recupera, llavors l'alè tot aquell lector que penetra dins de la llum poètica dels seus paisatges... miratges... i cambres. Josep Vilà i Teixidó.

Còmic

RUBÈN PELLEJERO I JORGE ZENTNER
FM. EN FRECUENCIA MODULADA
1985, BARCELONA
CIMOC

FM. En frecuencia modulada és un bon exemple de com hi pot haver alta qualitat cultural en un producte de consum com és la historieta. No sempre és així; però aquesta vegada, per la col·laboració de dos professionals amb voluntat de fer feina ben feta com són el guionista Jorge Zentner i el dibuixant Rubèn Pellejero, badaloní, tenim una petita obra mestra i una mostra o un model del que pot ser una historieta exigent, sense concessions a la rutina del gènere ni didactismes presumptuosos. Val a dir que d'equips com el Pellejero-Zentner n'hi ha pocs.

Les condicions posades per la part industrial-comercial, Norma Editorial, eren de fer una sèrie d'histories autoconclusives amb elements comuns que permetessin presentar-se com una unitat; dit clarament, que poguessin publicar-se en revista i després aplegades en àlbum. Ah!, i que poguessin ser venudes en altres mercats. Ja veurem com l'equip va complir aquestes condicions. Hi va haver un primer intent amb *Historias de Barcelona*, centrades en l'ambient modernista. Aquesta sèrie no va prosperar per massa localista i després de l'èxit de FM. En frecuencia modulada l'editor ha fet fer a l'equip *Las aventuras de Dieter Lumpen*. Són unes històries per sota del que pot fer l'equip Pellejero-Zentner, però avingudes amb la

idea que té l'editor d'allò que pot ser comercial a Europa: color com a decoració, protagonista fix de cara a fer-lo conegut i simpàtic, humor semiparòdic, epigonisme genèric i captació d'ambients reduïda a postals turístic-exòtiques.

La gran obra continua essent FM, historieta d'aventures urbanes, amb els transports i la comunicació, la informació i la imatge, el doble i el malentès, com a assumptes i protagonistes. El motiu unificador figura que és la ràdio: a Carmen fa de teló de fons, d'horitzó de realitat. Verano és la dramatització d'una història immortal que va circular en forma d'endevinalla pels ambients radiofònics fa tres anys. A Perico la ràdio hi és com a il·lusió i a Reportaje in absentia; o potser

es tracta de la mentida (enunciat) i de la falsedat (enunciació) en dos llenguatges, ràdio i fotografia, de senyals reprocessats i manipulats.

Hi ha moltes coses més: la minyona filipina, els «rosaris» dels moros, les referències musicals, tan difícils de vehicular en historieta... un munt de coses que justifiquen que tornem una vegada i una altra a mirar-nos l'àlbum FM. En frecuencia modulada. Joaquin Auladell.

